Szücs Károly:
Mi lesz veled Filatélia?
Bélyegmúzeum, 2014. március 22

BEVEZETŐ

Az előadás címét adó − talán kicsit rezignáltnak tűnő − kérdést dr. Somogyi Tamás egy év végi gondolatokat tartalmazó szerkesztői cikkéből vettem át. A Bélyegvilágban jelent meg majd másfél évtizede, még 1999 decemberében. Nézőponttól és vérmérséklettől függően e címből talán némi bizalomhiány és keseredettség is kiérezhető. Aggodalmainknak ugyanis tagadhatatlanul vannak valós alapjai. Ugyanakkor egy ezekre adott, a mai korban helytálló válasz olyan sokunkra hatással levő jövőképet nyújthat, amely a magyar filatélia további sikereinek záloga lehet. Célom természetesen ez utóbbi. Hiszen egy szekér, amit sokfelé húznak, nyilvánvalóan nem haladhat!

A tájékozódást megkönnyítendő, összegyűjtöttem az a kérdéshez kapcsolódó írásokat a Bélyegvilág - filatéliai szemle korabeli számaiból. Ezeket az előadási meghívóval hozzáférhetővé tettem a tisztelt hallgatóság számára, és mellékelem a Mafitt honlapján a mai napról hamarosan megtalálható beszámolómhoz is.

Csak rajtunk múlik, hogy e mindig időszerű kérdésre milyen nézőpontból keressük a válaszokat. Eközben azonban nincs helye sem a kincstári optimizmusnak, ahogy a csalódásokból fakadó pesszimizmusnak sem! A választ azonban ma már semmiképp sem kerülhetjük meg, és a realitások és lehetőségeink pontosabb ismeretében az elfogult attitűdöket is egyaránt a helyükön kezelhetjük. Csaknem másfél évtized eltelte és az eközben történt sok és lényeges változást ismeretében ma már kellő távlatból tekinthetünk a Bélyegvilágban ennek kapcsán megjelent vitairatokra is. Közülük sok bizonyult fontosnak és jövőbelátónak, és ezek legtöbbünk számára minden bizonnyal ma is helytállónak tűnnek. Van köztük, ami azóta megvalósult, és van, ami feledésbe merült, bár ugyanolyan időszerű. Nem lenne szabad ezekről elfeledkezni és talán ma csak annyi az igazi dolgunk, hogy a napjainkra érvényes és szükséges további megállapításokat hozzájuk fűzzük.

Előadásom célja tehát az e témához kapcsolódó és sokunkat rendszeresen foglalkoztató kérdések ***átfogó áttekintése***. Abban a reményben, hogy az utána következő beszélgetés során talán sikerül egy jövőnkre is hatással levő egyetértésre jutnunk. Aligha tudok majd ennek során olyan új dolgokkal előjönni, amit a tisztelt jelenlevők már régóta ne ismernének. Egy ilyen összkép azonban mindenképp hasznos lehet, és nagyon remélem, hogy egyúttal gondolatébresztő is lesz.

HELYÜNK A VILÁGBAN

Gyűjtésre csaknem minden civilizációnkkal kapcsolatban levő tárgy alkalmas. A gyűjtés indítéka ugyanilyen sokféle, a puszta kíváncsiságtól a tudományos igényig. Az itt jelen levőknek aligha kell bizonygatni, hogy a filatélia ezek közül mai is változatlanul a legelterjedtebb, és átfogja az egész világot.

Százados hagyományokra visszatekintő szociológiai jelenségként szinte minden társadalmi rétegben, a XIX. századi angol lordoktól és a XXI. századi kínai vasutasig mindenütt egyaránt megtalálhatók a filatelisták. Időbeli változásaiban divatjelenségek és fejlődési trendek ötvözik egymást. Eközben nem csak a gyűjtés tárgya és módszerei, hanem maga filatélia

jelensége is folyamatosan módosul, változik. Ebben a rendkívül széles spektrumban találjuk meg ***napjaink magyar filatéliájának*** helyét is.

A gyűjtők érdeklődése és tevékenységük színvonala legalább olyan sokrétű, mint társadalmi beágyazottságuk. A filatelisták ugyanolyan emberek, mint a többi, az emberi faj minden nemes és gyarló vonása egyaránt megtalálható köztük. Így a filatéliával való foglalkozás önmagában nem tesz ugyan valakit automatikusan nemesebbé, ám túlnyomó többségünkre ez a közeg bizonyosan felemelő hatással van, ami ez lehetőséget nyújt életünk szebbé és teljesebbé tételére.

Nem hallgathatunk azonban arról sem, hogy e kedvtelés magasabb szintre emelése idővel egyre több és több időt, családi és anyagi áldozatot követel. Egy valóban sikeres filatelista mögött ezért szinte mindig megtalálható az a családi háttér, amely, ha e tevékenységét teljesen átlátni nem is képes, de mindenképp szeretettel, megbecsüléssel és megértéssel támogatja azt. E helyen tiszteletünket kell kifejeznem filatéliai munkásságunkat önzetlenül támogató családtagjainknak is, akik ily módon akarva-akaratlanul is, de szintén a filatélia részeseivé válnak.

A FILATÉLIA SZEREPLŐI A MÚLTBAN ÉS NAPJAINKBAN

Kezdetben voltak a ***gyűjtők,*** akik igénye az 1860-as évekre már fejlett nemzetközi bélyegkereskedelmet hozott létre. A ***kereskedők*** árjegyzékeket tartalmazó reklámjaiból jöttek létre előbb a katalógusok, majd ez ebből kifejlődött bélyegújságok. A könyvek formájában testet öltő ***szakirodalom művelői*** halhatatlan filatelistáinkká váltak. A bélyegek kereskedelme szükségessé tette a valódiság igazolását, amire ***bélyegszakértők*** vállaltak garanciát. ***Társaságok*** alakultak, melyek tisztségviselői kiállítások szervezésével próbálták saját ismertségük és a filatélia népszerűségének fokozásával minél nagyobb tagságra szert tenni. A kiállítások szervezői a ***kiállítók*** munkájának objektív elismerése céljából szempontrendszereket alakítottak ki, melyek alkalmazására a jártasabb gyűjtők közül ***zsűrorokat*** kértek fel. Ez folyamat már több mint másfél évszázada tart. Mai helyzetünk jobban megértjük, ha röviden áttekintjük az imént említett jelenségekhez kapcsolható ***filatéliai szereplők*** történelmi helyzetét. Ne feledjük közben, hogy e szerepek nem válnak szét mereven. Egy-egy konkrét személy igénye és lehetőségei szerint természetesen mindig többféle szerepet is betölt, mivel ezek együtt jelentik számára filatéliát.

Kezdjük a ***gyűjtőkkel***, hiszen ez nemcsak róluk, hanem kifejezetten értük is szól. Számukra a filatélia általában nem megélhetési forrás, hanem hasznosnak tartott és érdekesnek kedvtelés. Nem puszta hobby, hanem sokkal inkább értéket teremtő kulturális időtöltés. Ezért való áldozatvállalásaik hozták létre és tartják fenn a filatéliát, mint gazdasági és társadalmi jelenséget. A gyűjtők közt a megszerezhető és ténylegesen meg is szerzett filatéliai tudás, az anyagi lehetőségek és ambíció szintje szerinti különbségek mindig is rendkívül nagyok voltak, ennek ellenére rendszerint kiválóan megértik, tisztelik és kedvelik is egymást.

A változás azonban időben is óriási, ha a filatélia hőskorában élőket a mai gyűjtőkkel összehasonlítjuk! Ugyanez azonban kisebb-nagyobb mértékben a filatélia többi szereplőjére is érvényes, akik tehát:

- a kereskedők;
- a kiadók, szerkesztők és szakírók;
- a szakértők;
- a filatéliához kapcsolódó sokféle szervezet tisztségviselői és alkalmazottai;
- a kiállítók és
- a kiállítási zsürorok.

A régi gyűjtők jellemzően egy-egy terület katalógus szerint felépített teljes gyűjteményének létrehozására törekedtek. Túlnyomó többségükre ez ma is jellemző, ami bázisa az olyan társaságoknak, amely az újdonságokhoz való hozzájutásra és gyűjtemények hiányainak pótlására kínál tagjainak lehetőségeket. E társaságok egyben bázisát jelentik és hátteret adnak a filatélia többi ágának is. A nemzeti posták az 1900-as évek elejétől felismerték, hogy a bélyegkiadásból jelentős külön bevételre tehetnek szert. Maguk a gyűjtők sem mentesek ettől az üzleti szellemtől. Hiszen az újdonságok rendszeres vásárlóinak többsége még mindig abban a tévhitben él, hogy gyűjteményük a szórakozás mellett egyúttal a jövőben megtérülő befektetés is. A mai gyűjtők jelentős része azonban már távol van ettől. A kezdetekre jellemző un. „országgyűjtés" nekik már csak a gyűjtés alapját jelenti, ám erre építve a filatéliának sokszínű új és a meddő újdonsággyűjtésnél lényegesen tartalmasabb ágait alakították ki.

A **kereskedésre** kezdetben a bélyegboltok voltak a jellemzők, bár korán megjelentek a nagy és egyre nemzetközibb árverések is, amelyek ma már uralkodók. Ezt kiegészítve a kereskedők és a gyűjtői társaságok által is forgalmazott cserefüzetek és cserenapok sokáig szolgálták a kisebb értékű bélyegek forgalmát. E hagyományos formákat kiegészíti az internetes lehetőségek nagyjából az elmúlt évtizedben lezajlott tömeges megjelenése. Többnyire lényegesen hatékonyabb voltuk a korábbi formákat nemcsak visszaszorítja, hanem az alacsonyabb és középkategóriákban az árszínvonalak csökkenését és egyben nemzetközi kiegyenlítődését is eredményezi.

A **filatéliai szakirodalmat** a múlt század nyolcvanas éveinek végéig főként a gazdálkodó és a filatéliai társaságok finanszírozták, jellemzően szponzoráció és pályázatok formájában. A szakirodalommal foglalkozók nemzetközi szervezete jelenleg a több mint ötven éve fennálló AIJP, melynek olyan lelkes magyar filatelista tagjai is vannak, mint pl. a Szabolcsi Bélyegújságot szerkesztő Gidófalvy Péter.

Számtalan kérészéletű, gyakran nyíltan kereskedelmi célú lap mellett, világszerte sok valóban időtálló periodika is született, melyek évtizedeken át bizonyítják létjogosultságukat. A pályázatok viszont mára gyakorlatilag megszűntek. Helyükre beléptek, és mondhatni, hogy az utóbbi időben már jelentősen megszaporodtak a modern kor technikai lehetőségeit is kihasználó ***szerzői kiadások***. Nem csak nálunk, hanem az egész világon is. A nyomdatechnika fejlődésével ezen egyre szaporodó kiadványok a korábbinál technikailag sokkal színvonalasabbak, igaz, hogy sokkal drágábbak is. Erre a magas színvonalra azonban, ha nem is tömegigény, mint régen, de határozott, fizetőképes kereslet mutatkozik.

A drágulást egyre gyakrabban ellensúlyozzák a filatéliai társaságok internetes honlapjain elérhető publikációk. Ezek még a korábbinál is szélesebb rétegek számára teszi elérhetővé a könyvekben már megszokottan magas színvonalú, bár időnként talán kevésbé megbízható forrásból származó filatéliai tartalmakat. Ez új jelenség, és a benne rejlő propaganda lehetőség ma még gyakorlatilag kihasználatlan, és egyelőre még a megfelelő kontroll kialakítása is hiányzik.

Szakértőink mindig koruk leghaladottabb, közmegbecsülésnek örvendő − bár a szakírók sorsával osztozva időnként óhatatlanul viták kereszttüzébe is kerülő − filatelistái. Tudásukat áruba bocsátva képesek biztonságosabbá tenni a filatéliát, mert garantáltan megvédik a szolgáltatásukra igényt tartó óvatosabb gyűjtőket a tévedések és hamisítások okozta veszteségektől. Hagyományos eszközeiket, mint pl. a mikroszkópot és az UV-lámpát kiegészítve a számítógépes technika ma már elterjedtté tette olyan tanúsítványok készítését, amelynél elkerülhető az eredeti filatéliai objektum korábban szokásos megjelölése.

Bár ez ma még talán nem igazán tapasztalható, az internetes kereskedelem térnyerése szerintem a jövőben a nagyobb értékű objektumok iránti ilyen tanúsítványok igényének növekedését fogja eredményezni. Főleg, ha képesek lesznek gazdaságosan kiterjeszteni szolgáltatásaikat a viszonylag alacsonyabb árú bélyegekre is. A neves nemzeti szervezetek mellett egy nemzetközi szervezetük is létezik, az AIEP, melynek jelenleg két magyar tagjáról van

tudomásom. Régi problémát megoldva, e tevékenységnek a Mafitt és a MABÉOSZ kezdeményezésére és a Bélyegmúzeum közreműködésével kialakított új magyar szabályozása elkészült, és remélhetően még az idén életbe lép.

A filatéliával ***megbízásból, vagy hivatásszerűen foglalkozók*** szintén sokfélék. A postán hivatalból foglalkoznak a bélyegkiadások létrehozásával és marketingjével. Múzeumi alkalmazottak, mint kulturális örökségünkként gondozzák a postai és filatéliai múltból fennmaradt tárgyakat. A gyűjtők szervezetei a kezdeti asztaltársaságoktól az együttműködésre törekvő egyesületeken át a nemzeti és nemzetközi szervezetekig terjednek. A világ talán legnevesebb és legkiterjedtebb nemzetközi társasága, a Royal Philatelic Society London taglétszáma az utóbbi években meredek emelkedésnek indulva tavaly meghaladta a 2.000 főt. Ez a szám meglepően alacsonynak tűnhet, amikor a mi nemzeti szövetségünk évtizedek óta csökkenő taglétszámán szoktunk keseregni. Pedig az még mindig meghaladja ezt, és a múlt nagyszerű filatelista nemzedékeitől örökölt anyagi körülményeinket, különösen kiállítótermünket és összejöveteli lehetőségeinket látva tavaly még a Royal elnöke is kissé irigykedve szemlélte.

Egy gyűjtemény akkor érik be igazán, amikor tulajdonosa meglátja/megteremti benne a kiállítás lehetőségét és ezzel egyben ***kiállítóvá*** is válik. Ez köreinkben elismerten a gyűjtés egy magasabb, újabb szintje. Persze az a legjobb, ha egy gyűjtemény már eleve e célból épül, de ez első alkalommal még semmiképp sincs így. A kiállítási tapasztalatokat nem könnyű, ám érdemes megszerezni. Ezek birtokában minden értelmében értékesebb, és gazdagabb filatéliai tartalmak hozhatók létre. A szakértői támogatás, szabályok és zsűrizés nélküli ***bélyegbemutatók*** ebben fontos kezdő lépések, főleg ifjúsági szinten. A kiállítóknak azonban általában igényük van arra, hogy anyaguk fejlesztéséhez külső segítséget is kapjanak, ami segíti azt egyre jobbá tenni, míg azok végső formáját el nem nyerik. Ehhez objektivitásra törekvő értékelésre van szükségük.

A FIP által folyamatosan fejlesztett és csiszolódott kiállítási szabályokat alkalmazó bélyegkiállítások ezért alapcéljukat, a filatélia fejlesztését és propagálását is inkább képesek betölteni. A kiállítások a filatéliában kezdettől fogva meghatározó események voltak. Sok gyűjtői közösség egy kiállítás megszervezése révén jött létre és indult fejlődésnek. Ezek még akkor is hasznosak, ha sajnos elég gyakran előfordulva nem vonzanak érdeklődő tömegeket, és a kiállítók belterjesnek tűnő módon jóformán csak egymásnak és családtagjaiknak mutatják be, milyen érdekes anyagokat képesek gyűjteményeikből összeállítani.

A kiállítások látogatottsága ugyanis, − ami jelentős részben a kellő reklám, ám nem elhanyagolható mértékben korunk sajátossága is − egyre több helyen és egyre inkább komoly kívánnivalót hagy maga után. Nem csak ma. Propagandalehetőségek vagy az azokkal való élés hiányában szerintem ez bizonyára régen is ismert jelenség lehetett. Megfelelő előkészítés és helyszín esetén pedig ma sem mindenütt hiányoznak a látogatói tömegek. Ahol a filatéliának mélyebb gyökerei vannak, ott még ma is tömegek látogatják a bélyegkiállításokat és napjainkban pl. a távol-keleten is jelentős fellendülésnek lehetünk tanúi.

A magyar kiállításokra ez napjainkban sajnos még nem jellemző, és szerintem ezen csak a korunk szelleméhez igazodó, a jelenleginél sokkal nagyobb reklámbefektetés és az internetes lehetőségek intenzívebb kihasználása segíthet.

A kiállítói kedv mind hazai, mind világszinten annak ellenére is jelentős, hogy a kiállítási részvétel ma már a kiállítani szándékozók jelentős anyagi megterhelésével oldható csak meg, ami legfeljebb erkölcsi elismeréssel jár. A nemzetközi kiállításokon megszokott a túljelentkezés, a szervezőknek válogatniuk kell. E növekedés miatt hazai bélyegnapi kiállításainkon egyre nagyobb anyagi és munkaterhelést jelent a lebonyolítás feltételeinek biztosítása, és ismét örvendetesen szaporodnak a kisebb helyi rendezvények is, melyek sokat segítenek a filatélia korábbi népszerűségének remélhető visszaszerzésében.

A kiállítási tapasztalatokkal rendelkezők közül az ez iránt érdeklődők néhányan előbb-utóbb ***zsürorokká*** válnak, akik folyamatos képzéssel igyekeznek pártatlan és objektív mércét állítani kiállítók számára azért, hogy fejlődésüket biztosítsák. Viccesen szólva azonban, a bélyegkiállításoknak rendszeresen van két meg nem értett örök szereplője: ez a kiállító és a zsüror. A kiállítók szinte mindig alacsonynak tartják az értékelést, és arra gyanakszanak, hogy ennek fő oka a zsürorok adott területen az övükénél általában nyilvánvalóan alacsonyabb ismereteiben keresendő. A zsürorok viszont úgy érzik, az ilyen kiállítónak az értékelési szempontokat vagy azok indokoltságát − képzés és kellő tapasztalat híján - még nem sikerült eléggé átlátnia, és emiatt a gyűjteményekből kiválasztott részek bemutatása még nem eléggé tökéletes ahhoz, hogy a történet az ezt ebből megismerni kívánó szemlélők számára is világos és megragadó legyen. Ezért egy-egy gyűjtemény kiérlelése többnyire hosszú, évekig tartó, többszöri megvitatást igénylő folyamat. Ebből gyakran adódnak kisebb konfliktusok, sőt, sértődések is, aminek feloldásában csak egymás igyekezetének és jó szándékának szem előtt tartása segíthet. A magyar zsürorok felkészültsége nemzetközi szinten is hosszú ideje megállja a helyét, minden tekintetben ott vannak a világ élvonalában, és nagy lehetőségünk, hogy érdemes tőlük tanulni.

A JELEN ÉRTÉKELÉSE, KÖVETKEZTETÉSEK

Megállapítható, hogy bár az ország-katalógusok szerinti gyűjtési mód ma is erős, ám világszerte leszálló ágban van. Évente egyre több és magasabb értékű bélyeg jelenik meg, ami ellen a gyűjtők évszázada folyamatosan − és persze eredménytelenül − panaszkodnak. A befektetési álmaikban azonban előbb-utóbb csalódnak és vagy abbahagyják a gyűjtést, vagy utódaik tapasztalják, hogy az így felépített gyűjtemények értékállóságához hiányzik a piaci igény. Ezt a gyűjtési módot egyre nyilvánvalóbban a kihalás veszélye fenyegeti, amit a taglétszámok több évtizede tartó folyamatos, és egyelőre megállíthatatlannak bizonyult csökkenése mutat.

A filatelistáknak, ha nem is többsége, de semmi esetre sem elhanyagolható része régóta felismerte ezt. Többféle kiutat kerestek és találtak is ebből. Az egyik ilyen, már szinte kezdetek óta megjelent irány egy-egy terület különlegességeinek feltárása és gyűjteménnyé való összeállítása. Ez a legrégebbi, annyira az, hogy ma már „hagyományos” gyűjtésnek nevezzük. Az ilyen gyűjteményekkel szembeni elvárások talán legjobb összefoglalását a FIP kiállítások tradicionális osztályának zsűriszabályzata tartalmazza, mely évtizedek kiállítási tapasztalatai során nyerte el mai formáját.

A FIP emellett létrejött és egyre szaporodó többi kiállítási osztálya ugyanilyen jól mutatja a filatélia fogalmának változásait és egyre gyarapodó tartalmát. Ezek közül kiemelkedő a postatörténeti és a tematikus megközelítés. A hagyományos osztállyal együtt e három a legnépszerűbb. A kiállításokra jelentkező gyűjtemények többségét adó eddig említett három, ma alapvetőnek tekinthető megközelítés mellett a filatélia tartalmi bővülését jelzik pl. a díjjegyesek, a légiposta és a pénzügyi bélyegek kisebb, de tartósan népszerű osztályai is.

KÖZÖSSÉGEINK

A gyűjtők régi szervezetei világszerte felbomlóban vannak, tagságuk többnyire stagnál vagy csökken. Ez az ezeket jelentős részben kiváltani képes internetes kapcsolatrendszerek térhódításnak normális következménye. Ha ezt nem ismerjük fel, akkor könnyen arra a téves következtetésre juthatunk, hogy a modern felgyorsult világ új nemzedékeinek nincs igénye olyan csendes és elmélyült foglalatosságra, mint a filatélia. A bélyegekkel foglalkozó internetes oldalak hatalmas száma azonban ennek ellentmond. A filatélia, mint mindig, most is megújulóban van, és ehhez a filatéliában megmaradni vágyóknak alkalmazkodniuk kell.

Az internetes kommunikáció lehetőségei felerősítettek nemkívánatos jelenségeket is. Ezek részletezésétől ezúttal mai célunkra tekintettel inkább eltekintenék, és javaslom, hogy a fórum során is inkább a pozitív, előremutató jelenségekre és lehetőségeinkre koncentráljunk. A gyűjtők is emberek, és szociális közösségeikben ugyanúgy, mint másutt, minden jó és rossz emberi tulajdonság egyaránt megjelenik. Ezeket azonban, ahogy régen is, most is lehet kezelni és bízom abban, hogy ezeket az új magatartásformákat hamarosan sikerül majd kialakítani és alkalmazásuk ugyanúgy magától értetődővé válik, mint ahogy egymásnak köszönni szoktunk.

ESZKÖZEINK

Vannak jól bevált, hagyományos eszközök, jó minőségű kellékek, bár talán nem mindegyik kellően ismert, és hozzáférhető. Ezek mellé is belépett az informatika. Ma már szinte általános, hogy a kiállítási lapok számítógéppel készülnek. A gyűjtők kis gyakorlattal maguk készíthetnek speciális területekhez albumlapokat. A filatéliai kutatómunkát pedig olyan adatrendszerező eszközök segítik, mint a táblázat- és adatbázis-kezelő programok. Kitűnő minőségű kivetített illusztrációkkal tarthatunk előadásokat, és ezeket megoszthatjuk akár az előadás idejének valós idejében is az interneten. A cserekapcsolatok építését piacterek és társaságok valamint gyűjtők személyes weboldalai könnyítik. A közös érdeklődésű gyűjtők között e-mail, levelezőlista, fórumok, sőt közvetlen kép- és hangkapcsolat lehetséges.

MIT HOZHAT A JÖVŐ

Bár óvatosnak kéne lennem a jósolgatásban, de megkockáztatom, hogy a jövőben az információ nem áru, hanem szabadon hozzáférhető erőforrás és mindennapi munkaeszközünk lesz.

1. A filatéliai szakkönyvek helyett domináns lesz majd az ingyen hozzáférhető és naprakészen tartható online tudástár. Az erre való hivatkozás is lényegesen hatékonyabbak eszköz lesz a jelenleginél, hiszen a hivatkozott helyen talált, kapacsolódó további tartalmak segítségével az eddiginél sokkal gyorsabban és könnyebben lehet majd egy adott terület ismeretében elmélyedni. A Mafitt tervezett online filatéliai enciklopédiája a jövőben átveheti a Monográfia szerepét. A Monográfia köteteinek befejezés előtt álló és internetről elérhető angol fordítása mellett a gépi fordítás színvonalának folyamatos javulása idővel megoldja, hogy naprakész enciklopédiánkat is anyanyelvükön használhassák majd a magyar bélyegeket gyűjtők a világon mindenütt. A könyvek szerepe ettől nem lesz kisebb a jelenleginél, sőt időtállóságukat még emelni is fogja, hogy azokat csak akkor lesz majd célszerű nyomtatva is kiadni, amikor tartalmuk már a megelőző nemzetközi internetes kommunikációnak köszönhetően teljesen kidolgozott és letisztult, egymással összefüggő, koherens formát ölt.

2. A gyűjtemények építéséhez az internet nélkülözhetetlen információforrás lesz. Főleg ha sikerül megszervezni a nyilvánosan zajló adásvételek olyan monitorozását, ami az árak alakulásáról ad majd használható, reális információt. Az árveréseken egyre gyakrabban felbukkanó tévesen és megtévesztően leírt tételekről dokumentált hibajelentések nyilvánossá tételének a megbízhatatlan árverési anyagbeadók, sarlatánok és szélhámosok visszaszorításban lesz szerepe. Párhuzamosan a legjobb szakvéleményeket is célszerű megőrizni és hozzáférhetővé tenni, amely orientáló szerepű lenne a filatéliai objektumokkal szembeni dokumentáltsági és minőségi elvárások közismertté és általánossá tételében. Ezek elkészítésében közvetlenül leginkább bélyegszakértőink érdekeltek, akiknek célszerű lenne az idén megjelenő szakértői szabályozás alapján szakértői egyesületet, és egy ehhez kapcsolódó, valamennyiük által követett **filatéliai etikai ajánlást** létrehozniuk. Ehhez közös érdekeltségük folytán az árverésekkel és bélyegkereskedelemmel foglalkozókat is célszerű lesz csatlakozásra kérni.

3. A profi kereskedelemben és az árveréseken egyre inkább a keresettebb, nehezen beszerezhető objektumok dominálnak majd. A hazai nagyobb forgalmat bonyolítók (Darabanth, Fodoraukció) saját árverezési rendszerei mellett a kisebb cégeknek (Dunafila, Hungarofila, Filadepo) elsősorban a nagyobb munkaigényű, speciálisabb területeken nyílik saját tér.

4. Az árverési forgalmazás 40% feletti költsége miatt kisebb értékekhez csak olyan tömegben, vagy gyűjteményként lehet gazdaságosan hozzájutni, melyekben sok a további veszteséget jelentő ballaszt. Ezért továbbra is kiegészítő szerepe lesz a gyűjtők közti cserekapcsolatoknak. A klubok cserenapjait és a cserefüzeteket egyre növekvő mértékben váltják ki az **internetes piacterek** (eBay, Vatera, tesz- vesz, stb.)

5. Ezek azonban általános célra készültek s adekvát filatéliai információk megjelenítésére sajnos jelenleg alkalmatlanok, bár napjainkban folyamatosan még így is óriási kínálat jelenik meg rajtuk. Hiányzik azonban még egy ezt katalógus-információkkal is támogató, filatéliai szempontok szerint felépített, és emiatt a jelenlegi lehetőségekhez képest sokkal gazdaságosabban működtethető **szoftverháttér**. Egy ilyen internetes csererendszer létrehozása országos szövetségünk, a MABÉOSZ elemi érdeke lenne, amivel kiválthatná a ma veszteséget termelő, mégis sokak által kedvelt és igényelt cserefüzet-rendszert. Ez előbb-utóbb a csökkenő tagdíjbevételt pótló komoly bevételi forrássá is válhatna.

6. Remélhető, hogy mindenki számára hozzáférhető **fogyasztói tesztek** támogatják majd a filatéliai anyagaink értékét megóvó jó minőségű eszközök megismerését és beszerzését, továbbá a gyűjtemények, kiállítási anyagok építése során az indokolatlan idő- és egyéb anyagi ráfordítások visszaszorítását. Ezek elkészítésében leginkább a kellékek kereskedelmével foglalkozók érdekeltek.

7. **A filatélia informatikai megújulása.** Az ingyenes lehetőségek mellett fizetős szolgáltatások segíthetnek fenntartani az ezeket működtető társaságokat. A weboldalakkal összekapcsolható adatbázisok ebben szinte korlátlan lehetőségeket kínálnak számunkra. Ez társaságaink hosszú távú fennmaradásának egyetlen esélye. A gépi fordítás színvonalának rohamos javulásával megszűnik a nyelvi probléma. A magyar weboldalaknak az angol nyelvűekkel azonos esélyük lesz majd a gyűjtők figyelméért folyó versenyben, éljenek azok bárhol az egész világon.

Mellékletek:

Mi lesz veled Filatélia? − vitaindító és válaszlevelek a Bélyegvilág - filatéliai szemle 1999-2001 közti számaiból

Tisztelt Olvasóim!

Néhány nap múlva vége az 1999-es esztendőnek, nemsokára a XX. századnak és időszámításunk második évezredének is!

Az év vége, egy új esztendő kezdete bizonyos számvetési kényszert indukál. Az esetek többségében a levont következtetések és az azokon alapuló tervek nem hoznak lényeges változást. Minden a régiben marad. Ennek oka egyrészt az ember alaptermészetéhez tartozó, genetikailag determinált lustaság (melyet nem kell szégyellnünk: az oroszlán, az állatok királya is lusta, sok kimagasló IQ-jú zseni és alkotóművész is bevallottan lusta volt...) másrészt a létfenntartó ösztön hárítási mechanizmusa a veszélyt sejtető jövő elől így menekíti fejünket a homokba. Ezek szerint a Szilveszter előtti és utáni, az átmulatott, kötelezően jókedvű éjszakát követő újévi reggel macskajajos hangulatában született nagy tervek nem sokat érnek.

De most másról van szó. Nemcsak egy évnek lett vége, hanem egy évszázadnak is, egy olyannak. mely arról lesz híres, hogy alatta zajlott az emberiség legnagyobb ás egyre gyorsuló tudományos-technikai forradalma: **elkezdődött egy olyan informatikai robbanás, melynek távlatait csak sejtjük**, de felmérni még nem tudjuk. Felrémlik előttünk a (közel?) jövő emberének képe, aki elektronikus gépcsodájának képernyője előtt gubbasztva már nem is képes onnan elmozdulni, mivel nincs is erre szüksége: gombnyomásra minden házhoz megy.

Ennek a (szép?) új világnak a hajnalán joggal merül fel a kérdés: „**Mi lesz veled filatélia"?**

A Magyar Posta Rt. vezérigazgatójának legutóbbi, a Posta Világnapján megrendezett sajtóértekezletén szóba került, hogy a levélpostai szolgáltatás lassan elhal: helyét átveszi a fax ás egyéb elektronikus hírközlési praktika. A megmaradó levélforgalom is automatizálódik, és a bélyeg csak gyűjtői és propaganda célokat fog szolgálni. **A Jövő bélyege elszakad eredeti funkciójától és filatéliai (főleg postatörténeti) jelentőség megszűnik.**

A BÉLYEG VILAG 2000. januárjától - az Önök segítségével — választ kíván adni két kérdésre: „Mi lesz veled filatélia? a **XXI** században és — ezzel szoros összefüggésben — az újdonság gyűjtés (vásárlás) esetleges elhalása esetén „**Mi lesz veled Mabéosz?** Az újdonságosztáson kívül milyen új, vagy régebben működő, de tartalékvágányra állított szolgáltatásokat kell ezentúl preferálni? A liberális gazdaság, az üzleti szempontok szerint újraszerveződő posta, a privát bélyegkereskedelem árnyékában mennyiben és milyen téren van jövője a szervezett gyűjtésnek, az úgynevezett „Mozgalom"-nak?

A feleletre váró kérdések megválaszolása a szó szoros értelmében létfontosságú. A problémák jórészét már közel tíz éve görgetjük magunk előtt. További halogatásnak nincs helye.

Mint említettem, 2000-ben új rovatot nyitunk „Ml LESZ VELED FILATELIA? címmel. Ez az Önök rovata lesz? Kérem írják meg véleményüket: hogyan látják ás hogyan szeretnék látnia jövőt, a jövőnket.

Addig is kellemes karácsonyi ünnepeket ás boldog új esztendőt kíván

dr. Somogyi Tamás

MI LESZ VELED FILATÉLIA?

A Bélyegvilág decemberi számában olvashattuk a lap felelős szerkesztőjének gondolatébresztő írását.

A kérdés jogos, több szempontból is. **A jelenlegi rohanó élet nem igazán kedvez egy nagy hagyományú, de időigényes hobbinak, a bélyeggyűjtésnek**. A hagyományos értelemben vett levélforgalom is egyre szűkül, gépesedik. Ma még jelentős a céges levélforgalom, de várhatóan ez is fokozatosan csökkenni fog. új elektronikus csodagépek veszik át a postaforgalom jelentős részét

Megítélésem szerint **a gond mégsem itt van elsősorban, hanem ott, hogy a bélyeggyűjtők száma rohamosan fogy és utánpótlás szinte nincs.**

Ennek ellenére sokáig lesz még filatélia, bélyeggyűjtés, még akkor is, amikor a technika, a gépek háttérbe szorítják a hagyományos levélforgalmat. **Mindig lesznek olyan beállítottságú, humán érdeklődésű emberek, akiket érdekel a bélyeggyűjtés**. Hatalmas kutatható bélyeg- és levélanyag vár a XXI. század gyűjtőire. Postatörténetileg lesz mit kutatni, még akkor is, ha végérvényesen veszélybe kerül és automatizálódik a levélforgalom. Magyar viszonylatban példaként még jól hozzáférhető és feltáratlan terület a pengő-filléres időszak, vagy a harmadik infláció, ami az 1980-as évek végétől tart.

Úgy gondolom, hogy még sokáig lesz bélyegkiadás, nemcsak nálunk, hanem a világ legtöbb országában, hiszen **ez jó üzlet volt eddig is, annak ellenére, hogy az alkalmi kiadások döntő többsége szinte kizárólagosan gyűjtői célokat szolgált**. A posták igyekeznek bevonni a bélyegvásárlásba (gyűjtésbe?) olyan rétegeket, akik eddig nem érdeklődtek az újdonságok iránt. Olvasom, hogy egyes külföldi posták ingyen bélyegcsomagokat juttatnak el iskolás gyerekekhez. Ausztráliában megszületett a személyre szabott bélyeg (personal-stamps), ami világszabadalom. Az új évezredet sok hologramos, különleges technikával készült bélyeg, blokk, emlék-kiadás köszöntötte. Jönnek az „eurós” bélyegek, ami új gyűjtési terület.

A másik jogos kérdés: Mi lesz veled MABEOSZ?

Remélhetőleg lesz szövetség, olyan amit a gyűjtők magukénak éreznek. Kell erő, összefogás a MABEOSZ megújulásához. En nem is elsősorban a rohamosan csökkenő létszámtól, hanem a minőségtől féltem a jövőt. Egyre kevesebb a hagyományos értelemben, valós szakértelemmel rendelkező gyűjtő, Nézzünk körül, mennyi neves filatélistát veszítettünk el. Sokan közülük — legnagyobb sajnálatunkra — eltávoztak az élők sorából, vagy más okból elhagyták a szövetséget. utánpótlásról aligha beszélhetünk. Ami ifjúsági bélyeggyűjtés címszó alatt folyik évek óta, az csak pótcselekvés. A megújulást elsősorban itt és a vezetés szemléletében kell keresni. A mindenkori vezetésnek korrekt kapcsolatot kell kialakítania a Posta vezetésével. Ez közös érdek. Közösen kell keresni azt, hogyan lehetne, milyen módszerekkel megnyerni a fiatalság egy részét, hogy hobbija a bélyeggyűjtés legyen.

E néhány gondolattal szerettem volna hozzájárulni az induló új rovathoz: Mi lesz veled Filatélia?

Deák Endre
Szeged

MI LESZ VELED FILATÉLIA?

Örömmel vettem a felhívást a gyűjtők nevében is. Engedjék meg, hogy gondolataimat megosszam a fenti témakörben Gyűjtőtársaimmal.

1967 óta foglalkozom a bélyegek gyűjtésével, ezzel a szerteágazó, kulturált szabadidő eltöltést biztosító, hasznos tevékenységgel.

Gyöngyösön 2000-ben lesz 75 éves a szervezett bélyeggyűjtés, ebből az alkalomból is megközelítve a fenti kérdést az alábbiakban adom közre gondolataimat:

Az eltelt időszak alatt a szervezett bélyeggyűjtés is, mint minden más, átalakult valamilyen formában. Vagy már át kellett volna alakulnia? A jelenlegi helyzetet ismer * és elemezve, a több mint 100 ezres korábbi taglétszámot is figyelembe véve mondhatjuk, hogy régebben talán igazi mozgalom volt a bélyeggyűjtés. Ma már jó, ha a 15 ezres taglétszámot rögzíthetjük tényként A mögöttünk hagyott években döntően azok tudtak kiemelkedni az egyszerű bélyeggyűjtők közül, akik anyagilag és ebből következően szakmailag is megteremtették ennek feltételét. Ezek a gyűjtők — filatelisták — méltó elismerésben részesültek a kiállítások alkalmával, ezzel is növelve a magyar bélyeg rangját.

A szövetségnek **nemcsak ezen kiemelkedő filatelisták érdekeit kell képviselnie, hanem az egyszerű bélyegvásárlásra berendezkedett**, a filatelista munka szerényebb területei élő **bélyeggyűjtők napi és hosszabb távra mutató gondjait is fel kell vállalnia.**

Ma már — véleményem szerint — nem beszélhetünk „mozgalomról" a szó szerinti értelmezés alapján. Ennek okait elsősorban a rohamos társadalmi, gazdasági és információs rendszerek változásaiban is lehet keresni, de be kell látnunk, hogy mi is hibáztunk mert a szavakat nem követte minden esetben a tett!

Az eltelt évtizedben is felnőtt egy ifjúság, akiket mi neveltünk fel. A fiatalok véleményt alkotnak rólunk akkor, amikor érdektelenségüket fejezik ki a bélyeg és a hozzá kapcsolódó tevékenységgel szemben. Talán a családi környezet sem tett meg minden lehetségest, hogy a szabad- időt kulturált körülmények között, bélyeggyűjtéssel is el lehet tölteni. Az érdeklődő fiataloknak nem mertük átadni tapasztalatainkat, félve attól, hogy ők később vetélytársként, esetleg másként gondolkodva legyenek a MABEOSZ tagjai. Ehhez kellett volna a felnőtt gyűjtők aktív támogatása. Talán ez is lehet az egyik ok!

A közösségnek, valóban a szó nemes értelmében „közösségnek" kellene lenni és meggyőződésem, hogy ha ez jól működik, akkor a fiatalok is szívesebben kapcsolódnak be a szervezett bélyeggyűjtésbe. A felnőtt bélyeggyűjtőknek meg kell tenni és meg kell ragadni minden olyan lehetőséget, amellyel tovább élhet a bélyeggyűjtés. Nem biztos, hogy az idősebb korosztály ragaszkodása a megszerzett vagy kapott pozícióhoz minden szinten eredményre vezethet. Korábban ki kellett volna választani azokat a fiatal gyűjtőket, akikben meg volt a szikra a bélyegekkel való foglalkozás másként való megközelítésére. Ma sajnos erről is szükséges beszélni, talán még nem késő!

A MABÉOSZ-nak **meg kell találni azt a formát amely a gyűjtőket — köztük a fiatalokat is — magához vonta.** Felül kell vizsgálni az ifjúsági bélyeggyűjtéssel kapcsolatos meglévő' szervezeti és szervezési formákat.

Propaganda nélkül nincs semmilyen „áru"-eladás. Jó áruhoz jó propaganda is szükséges és ha profitálni akarunk az eladásból, akkor **a propagandamunkát komolyabban kell venni**. Már pedig a harmadik évezredben is bélyeget vagy a postai dokumentumok valamelyikét akarjuk gyűjteni. A bélyeggyűjtés legjobb propagandája maga a bélyeg bemutatása, meghatározott keretek között, ami lehet bélyegbemutató, bélyegkiállítás. Ismerve a MABÉOSZ 2000. évre tervezett költségvetését — amelyben 200 ezer Ft van előirányozva propaganda célokra — nem a legrózsásabb a helyzet ebből a szempontból!

A 2000. évet ki kell használni, minta bélyeggyűjtés jövőjét is megalapozó évet, hiszen bélyegbemutatók bélyegkiállítások rendezésére ad lehetőséget. A lehetőség csak a tettek útján válik valósággá!

Ünnepeljük együtt az ezeréves államiságunk évfordulóját bélyegbemutatók vagy bélyegkiállítások rendezésével is városainkban, falvainkban, ott ahol élünk és dolgozunk mi filatelisták.

Gondolataimat, a 75 éves szervezett gyöngyösi bélyeggyűjtés méltó megünneplésére készülődve ajánlom Gyűjtőtársaim szíves figyelmébe.

Az előttünk álló üt rögös, számtalan láthatatlan akadállyal van tűzdelve, de közös összefogással ezek az akadályok elháríthatók.

Csulák Tibor
Gyöngyös

MI LESZ VELED FILATÉLIA?

A Bélyegvilág múlt év decemberi számában gondolat- ébresztő írás jelent meg, benne a „Mi lesz veled filatélia” és „Mi lesz veled MABEOSZ” kérdések. A cikk engem, mint „ősgyűjtőt” és bizonnyal még sok lelkes filatelistát gondolkodásra késztetett, még akkor is, ha véleményem szerint a fejlődés-átalakulás valójában csak a következő gyűjtői generáció problémája lesz, sosem lehet elég korán gondolkodni a jó megoldáson.

A most kezdett században a hírközlés technikája átalakul, fejlődése gyorsul és ez nem hagyja változatlanul a levelezést, közvetve a bélyeg használatát, illetve kibocsátását, gyűjtését sem. A gépi üzenetközvetítés nem igényel klasszikus portózást. **Keresni kell tehát a filatélia körébe tartozó más, eddig nem, vagy kevésbé kedvelt gyűjtési témákat**. Ezt megkönnyíti az emberiség sok ezer év óta öröklődő gyűjtési vágya. Ez biztosítja a filatelizmus jövőjét. Gondoljuk el, hol van már az az idő, amikor a kor szokásainak megfelelően, lehetőleg jó vastag Falzal rögzítették a bélyegeket az ábrás albumba. Mennyi, ma már nagyértékű borítékot tettet tettünk tönkre a leáztatással, de hát akkor az volt a „kötelező” szokás. Szerencsére ez a gyűjtési mód már túlhaladott, miként az ábrás albumot is felváltotta a modern berakó.

Önként felvetődik a kérdés, hogyan tovább, mik lesznek a jövő gyűjtési témái. A gyűjtők természetesen újabb és újabb témákat keresnek — és találnak, melyek egy idő után népszerűek lesznek, meggyökeresednek és válnak FIP kiállítási osztállyá. Jó példa erre az **okmány- és illetékbélyegek gyűjtése, melyet a FIP a közelmúltban fogadott el gyűjtési és kiállítási témának** és „kooptált” a filatelizmus nagy családjába.

A teljesség igénye nélkül megemlítek néhány gyűjtési ágat, melyeket — ki tudja miért — ma még alig gyűjtenek.

Ilyen például a feladási szelvény, pedig annak a bélyeg- előtti időbe visszanyúló múltja van. Kevés ezt a témát gyűjtő filatelistát ismerek, Gondoljuk meg, milyen kevesen gyűjtik a reklám és gépbélyegzéseket, pedig nagyon érdekesek, változatosak és ma még igen olcsón beszerezhetők. Viszonylag kevesen foglalkoznak a portózással, valamely terület, vagy kiadás bérmentesítési változataival. Meg kell említeni a postaforgalmi ajánlási, (‘eladási, kézbesítési nyomtatványokat, amelyek tulajdonképpen egyenrangú kellékei a levél- és csomagforgalomnak, mégis aránytalanul kevesen gyűjtik, pedig ezek is érdekes témák, tulajdonképpen beletartoznak a filatélia fogalom- körébe csak jelenleg azt mondjuk (bocsánat a kevés kivételtől); parafilatélia.

Úgy gondolom, a fejlődés folyamán a képeslevelezőlap gyűjtés is „betagozódik” a filatélia gyűjtésbe, hiszen tulajdonképpen az is levelezési, hírközlési kellék.

Elképzelhető, hogy a jövő fejlődése, átalakulása folytán egyre jobban átalakul a bélyeggyűjtés szószerinti értelmezése is, hiszen ma mára filatéliában egyre kevesebb helyet foglal el „csak a bélyegeket” gyűjtés**. Kitágul a fogalom értelmezése, a gyakorlatnak egyre inkább megfelel a „filatélia gyűjtés” elnevezés**.

Még egy gondolat a MABÉOSZ-szal kapcsolatban. Könnyen elképzelhető, hogy a fejlődés, átalakulás egy bizonyos szakaszában a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége nevét megváltoztatva „Magyar Filatéliagyűjtők Országos Szövetsége” lesi De addig még sok víz folyik le a Dunán.

Bér Andor
MABÉOSZ tiszteletbeli tagja
aranyéremmel többszörösen kitüntetett
kiállító, a MAFITT tagja

MI LESZ VELED FILATÉLIA?

A Bélyegvilág 1999. évi decemberi számában a Főszerkesztő Úr vetette fel a kérdést Bevallom, nem vagyok optimista , bár több mint 50 éve gyűjtöm a bélyegeket. Úgy érzem e téren egy korszak végleg lezáródott

Amikor 1840-ben Rowland Hill az ipari forradalom kezdeti időszakában kitalálta a bélyeget az információszolgáltatás nehézkes, korábbi módszerei helyett egy korszerűbb, az egész világot behálózó szervezet révén felgyorsította és leegyszerűsítette az akkori szintű információ cserét! (Ne felejtsük cl: ekkor még nem volt villany, nem volt távíró, nem volt telefonrádió stb). Ekkor volta levélbélyeg „aranykora", melyet azonban éppúgy túllépett az idő és a szédületes fejlődés, mint a postakocsis időszakot.

Ha áttekintjük az eltelt 160 év történetét, az alábbi „korszakokat" lehet megkülönböztetni:

I. 1840—1920 a bélyegkiadások klasszikus korszaka. A bélyegeket rendeltetésszerűen levelezésre használják fel. A kiadott bélyegek 95%-a csak levelezési célokat szolgál, emiatt alig maradtak fenn postatiszta bélyegek. E korszak filatélia dokumentumai egyre keresettebbek lesznek, az árveréseket uralják.

II. 1920—1950 az úti, átmeneti időszak. Ezen időszakban kezdődik el — talán az I. világháború inflációs, nagytömegben felhasználatlan kiadásai miatt is — komolyabb mértékben a postatiszta bélyegek gyűjtése, szaporodnak az emlékkiadások, majd megjelennek a blokkok is. A tezaurálás céljából felvásárolt bélyegekért *a posta nem végez szolgáltatást*, a többletbevétel tiszta haszon. Edison, Bell, Marconi stb. találmányainak elterjedése felgyorsította az információk áramlását, a levelezések nem csekély hányadát kiváltották. Értelemszerűen csökkent a levélforgalom is, bár a posták látványos kiadásokkal csábították a vásárlókat, nagy propagandát csinálva a bélyeggyűjtés „szépségeinek".

III. 1960—napjainkig, a bélyegkiadások inflációs korszaka. Amellett, hogy a már meglévő posták igyekezetek újabb és szebb kiadásokkal csalogatni a gyűjtőket, a gyarmatbirodalmak felszámolása során keletkezett igen szegény államok is felfedezték a bevételi lehetőséget és ontani kezdték a bélyegeket. (Igen sok bélyeg nem is látta a kiadó országot!)

Néhány szemléltető adat (Nem minden szám egészen pontos!) az egyes szakaszokra:

Ország	1840-1920	1920-1960	1960-tól
Anglia	143db	185db	kb. 1400db
Franciaország	137db	1135db	kb. 2000db
Oroszország(Szu)	150db	2161db	kb. 4095db
Ausztria	192db	780db	kb. 1500db
Magyarország	291db	1558db	kb. 3000db
USA	254db	511db db	kb. 2300db

A telefon, az E-mail, az internet stb. az ún. információs forradalom eredményeként **a bélyeg elvesztette szolgáltatás jellegét és átment a kereskedelmi cikkek piacára**. A fogyasztói társadalom ismét kapott egy lehetőséget arra, hogy a felhalmozódó vásárlóerő egy részének ezt a lehetőséget nyújtsa!

Azt, hogy az ilyen „befektetések" meghozzák e hasznukat, mint a kötvények, a részvények, a befektetési alapok, erősen kétlem. (Abban, hogy az ún. „Magánkiadások" bevásárlása soha nem térül meg, abban biztos vagyok!)

Azt a tényt, hogy 1840-ben Rowland Hill óriásit alkotott, senki nem vitatja. Az is tény, hogy ez a forma az információs forradalomban, a globalizálódó világban már rettenetesen elavult, mint dédapáink hálósipkája! Bár az Új a végleges megoldás — pl. magán levél- ás csomagküldő szolgálatok — végleges formái még nem alakultak ki, aligha vitás, hogy ez rövid időn belül megtörténik.

Dr. Koma Károly

MI LESZ VELED FILATÉLIA? MI LESZ VELED MABÉOSZ?

A legelején fontosnak tartom kijelenteni, hogy bélyeggyűjtőként próbálom a kérdéseket megválaszolni.

Sajátos szemszögből tudom nézni a magyar filatelista életet: belülről is (igaz örömömre), de mint külföldi állampolgár, kívülről is. Van összehasonlítási alapom.

Tehát mi tesz veled Filatélia? Nem tudom. De részemről **ami megtehető, azt megteszem azért, hogy legyen filatélia**. Tehát Pl. gyűjtöm a magyar bélyegeket. Teszik ezt rajtam kívül még jó néhányan Magyarországon, Csehországban és Szlovákiában is. Természetesen a bélyeggyűjtők döntő többsége saját országa (nemzete) bélyegeit gyűjti elsősorban. Mivel minden ország ad ki bélyeget, minden országban lehetnek bélyeggyűjtők, filatelisták, lehet filatelista élet is. Hogy milyen szintű, milyen tartalmú, azt már viszont országa válogatja. Nem hinném, hogy mondjuk Szomáliában pezsgő filatelista élet lenne, elvárható ez viszont Európa nagy részében, Észak Amerikában, Kelet-Ázsiában, stb. 150 évvel ezelőtt azzal kezdődött a filatélia, hogy az emberek elkezdtek bélyegeket, majd ezzel összefüggésben egyéb postai dokumentumokat gyűjteni. Eleinte a bélyegek fajtája egyre gyarapodott, mára a fejlődés úgy hozta, hogy ismét csak a „levélbélyegek" maradtak meg. A fejlődés sodrása magával vitte többek között az újságbélyegeket, eltűntek a hivatalos bélyegek és nincsenek már portóbélyegek sem. 110 év után befejezték földi pályafutásukat az eredeti ragjegyek is. **Az a tény, hogy ezek a bélyegek, ragjegyek már nem jelennek meg, egyáltalán nem ok arra hogy ne gyűjtsük ezeket.** Sőt, bizonyos mértékű kihívást jelentenek, mivel néhány kiadás **lezárt területnek tekinthető és van esély ennek a területnek teljes begyűjtésére**. Gondolom nagyon sok bélyeggyűjtő (soha nem teljesülő) álma egy teljes gyűjtemény felépítése. Jöttek viszont újfajta ragjegyek, kézbesítési formák, tehát van mit gyűjteni továbbra is. Ilyen szempontból nem féltem a filatélia jövőjét.

Előbb-utóbb, de inkább előbb mint utóbb a bélyeg is elveszti eredeti küldetését Igaz, ezt nagyon régóta hallhatjuk, de most már tények erősítik ezt az állítást Gondoljunk csak az akárhányféle elektronikus információátvitelre. A bélyeg szerepváltozását bizonyítják egyébként maguk az állami posták is. A kiadott bélyegek jelentős hányadát már most is kimondottan a gyűjtőknek állítják elő — gondoljunk a különböző kisívekre, blokkokra, szelvényes bélyegekre stb.

Ebből következik, hogy a bélyegkiadónak óriási a felelőssége. Nem mindegy milyen és mennyi bélyeget ad ki. Nos ebből a szempontból bizony nagyon féltem a filatélia jövőjét Magyarországon. A Magyar Posta — hogy ne legyen túlságosan magas a mérce — csak a cseh vagy szlovák postához hasonlítva is, messze, messze lemaradva botladozik. Persze nehéz bármilyen koncepciót, tervszerűséget várni egy olyan intézménytől melynek vezetői nagyjából évszakonként változnak. Alapvetően hibás, logikátlan a Magyar Posta bélyegekhez való hozzáállása. Ahelyett, hogy javítaná a szolgáltatásai színvonalát, tartaná az árait és ilyenformán több bélyeget eladva jutna nagyobb bevételhez, vagy a gyűjtőkkel szemben kevesebb, de **nyomdailag, esztétikailag sokkal igényesebb bélyeget adna ki** és így jutna nagyobb bevételhez, ehelyett nekifog kereskedni a bélyegekkel. Ez nem a Posta dolga! Nagyon jó lenne, ha mihamarabb olyan személyek kerülnének a bélyegkiadás közelébe, akik élnének és nem cinikusan visszaélnének a nekik jutott lehetőséggel.

Más posták is próbálkoznak a bélyegeken át pénzhez jutni. A Bélyegvilág januári számában van erről két hír is: bárki a bélyeg szelvényén elhelyezheti a saját portréját vagy bármilyen ábrát. Ez tulajdonképpen egy játék, aki akar csináltat magáról (pénzért) ilyen szelvényt, aki nem akar az nem csináltat, nem költ rá pénzt.

De **ha egy posta kiad egy 2000 forintos blokkot, azt gyűjteménye teljessége érdekében kénytelen megvenni minden gyűjtő**. Ugye nem nehéz érzékelni a különbséget?

Engedtessék meg egy személyes megjegyzés: rólam ilyen „bélyeg” sosem fog készülni, számomra a bélyeg- gyűjtés szórakozás, de nem játék. Ha mára bélyeg forgalomba került, a gyűjtőknél is áru lesz belőle.

Meglátásom szerint e téren egy működő, élő rendszer van Magyarországon. Működik a bélyegpiac, vannak eladók és vevők, ez utóbbiak tábora nemzetközi. Tehát e szempontból van a filatéliának jövője. A cseheknél nagyjából hasonló a helyzet, Szlovákiából viszont csak irigykedve nézhetjük a sok árverést, a bélyegkereskedők működését.

Összefoglalva az eddig elmondottakat — meggyőződésem, hogy a filatéliának — és ezen belül a bélyeggyűjtésnek — van jövője. Van jövője? Magyarországon is, dacára az utóbbi évek gyűjtői szempontból értelmetlen bélyegkiadásának. **A gyűjtési vágy, kedv örök, minden más, még a gyűjtés tárgya is változik**. A filatélia fogalma alatt mást értett egy XIX. századi gyűjtő, más volta filatélia a XX. században és megint más lesz a XXI. században. E tartalmi változásokat érzékeli a világ filatelistáit és bélyeggyűjtőit tömörítő FIP is. Igaz talán kicsit lassan, kicsit hosszadalmasan, de egyértelműen igyekszik az egésznek keretet adni.

Tehát gyűjtsük a bélyeget, gyűjtsük a bélyegek felhasználását ,bemutató dokumentumokat és akkor igenis lesz FILATÉLIA.

Szóval ott tartunk, hogy (még) vannak gyűjtők, van gyűjtés — ezt most valahogy „civilizálni” kellene. Ezt a célt szolgálják országonként a filatelista szövetségek. Mi lesz ezekkel a szövetségekkel, mi lesz veled MABÉOSZ?

Sok éve tagja vagyok a MABÉOSZ-nak, nem szeretnék annak hívatlan prókátora lenni. Amit leírok, azok tények és kérem ezeken a tényeken szíveskedjenek elgondolkodni.

A magyar bélyeggyűjtőknek van székházuk, vannak területi irodáik. Sem a cseh, sem a szlovák szövetségnek nincs székháza, nincsenek területi irodái. A magyar szövetségnek van — színvonalas — saját havi lapja, sem a cseh, sem a szlovák szövetségnek nincs. A cseh FILATÉLIA havi lapot egy nagy bélyegkereskedő cég a PROFIL adja ki. A lapban a cseh szövetség egy-két oldalt kap. Szlovák szövetségi havi lap nincs, meglehetősen rendszertelenül jelenik meg egy közlönyszerű kiadvány. Létezik gyűjtői havi lap a ZBERATEL (Gyűjtő), ezt is egy kereskedő jelenteti meg, de ez nem csak filatéliával foglalkozik.

Csak Magyarországon működik szervezett cserefüzet-forgalom, a másik két országban ez nem létezik.

A cseh szövetség tízévenként szervez egy nagyobb nemzetközi kiállítást (PRÁGA 68, 78, 88, 98), a szlovák szövetség megalakulása óta még nem tudott összehozni egyet sem. Soroljam fel, hány nagy nemzetközi bélyegkiállítást szervezett a MABÉOSZ az utóbbi években?

Ezek kérem tények. **Ezekre a tényekre minden magyar bélyeggyűjtőnek, filatelistának büszkének kéne lennie, ha semmi mással, mint legalább a tagdíj befizetésével hozzájárult a fenti tényekhez.** Minden egyes tagnak saját magának kéne megválaszolni a kérdést — **tud-e, akar-e ennél többet tenni.** Mert egy ilyen szövetségnek meg kell maradni! Találkoztam olyan nézettel is a MABÉOSZ-szal kapcsolatban, hogy „ezeknek én nem fizetek!” Mármint tagdíjat Kik azok az „ezek”? Az a több mint tízezer egyformán gondolkodó ember? Esetleg a MABÉOSZ-on annak vezetősége értendő? Ott is csak emberek vannak. Emberek, tehát hibának is, lehetnének szebbek, jobbak, adódnak személyes ellentétek, de mindezekkel együtt olyan eredményeket „tettek az asztalra” az utóbbi években, melyek csak elismerést érdemelnek! Láttatják a MABÉOSZ-t nemzetközi szinten is — nemcsak mint udvariasságból meghívott vendégek, hanem mint nagy nemzetközi kiállítások házi- gazdái. Hogy a MABÉOSZ-nak mekkora súlya van vagy lesz, az elsősorban a tagságon múlik. Nyilván más-más súlya van a MABÉOSZ elnökének ha tízezer, vagy mondjuk húszezer tag nevében tárgyal például a Postával.

A magyar filatelista társadalom ab ovo nem lehet túlságosan nagy, de minden résztvevőjének érdeke, hogy a bélyeggyűj-

tés fennmaradjon, fejlődjön. Sajnos akinek kellene, az jelenleg ebben nem partner. Itt vannak viszont a kereskedők. Magyarországon komoly erőt képviselnek, de ha létezésüket, tevékenységüket viszonyítom a szlovák és főleg a cseh bélyegkereskedőkhöz hát… Pedig nekik is érdekük kell, hogy legyen a bélyeggyűjtők fennmaradása (legyen kinek eladni a bélyeget), de a MABÉOSZ fennmaradása is érdekük, mert a gyűjtő a náluk vásárolt bélyeget, levelet csak a MABÉOSZ-on át tudja a világ elé tárni.

Végezetül, de egyáltalán nem utolsó sorban, itt vannak maguk a gyűjtők. Fura egy helyzet, de a BELYEGVILAGON keresztül nem tudok azokhoz szólni, akikhez úgy igazából szeretnék. Mert egy MABÉOSZ taggal, aki esetleg még a újságot is előfizeti, azzal nekem nincs semmi bajom. Azokkal van bajom, akik ugyan gyűjtik a (magyar) bélyeget, de ilyen-olyan, esetleg amolyan, oknál fogva nem hajlandók szervezett gyűjtővé válni. Ők azok, akik akarva-akaratlanul azzal gyöngítik a MABÉOSZ-t, hogy nem erősítik. Valójában nem filatelisták, nem is igazán bélyeggyűjtők, inkább csak bélyegvásárlók.

Az ifjúsággal való törődés mellen talán az volna minden „igazi" gyűjtő dolga, hogy ezeket a „tékozló bélyegeseket" MABÉOSZ taggá — mai szóhasználattal élve — transzformálják.

Meggyőződésem, hogy a MABÉOSZ tagság anyagi terhének elviselése elsősorban akarat és csak utána pénz kérdése És ha valaki valamit igazán akar...

Piszton Ottó

MI LESZ VELED FILATÉLIA?

Elgondolkodva a kérdésen megpróbáltam gondolataimat ezzel kapcsolatban némileg rendszerezni:

Az ember akarva akaratlanul is találkozik - a bélyeggel. Van, aki csak tudomásul veszi, van, aki megnézi és van, aki GYŰJTI is ezeket a kis „fecniket".

Aki komolyan veszi, és előbb-utóbb tagja lesz a MABÉOSZ-nak.

Aztán az egyre növekvő anyagiak miatt vagy abbahagyja, vagy megpróbál kitartani. Ehhez a kitartáshoz azonban édeskevés segítséget kap.

Először is tisztázni kellene magát a BÉLYEG fogalmát, s a vele kapcsolatos problémákat

Mi a bélyeg? A küldemények továbbítására előre lerótt díj. S akkor mik a magánkiadások? Akár MABÉOSZ, akár egyéb nem bélyeg, miután küldeményt vele bérmentesíteni nem lehet Miért van akkor még katalogizálásán kívül zárójeles értéke is? (Én a kisgrafikai alkotások nevet használnám megnevezésükre.) Méretekben is kezd eltolódni a bélyegkiadás. A korábbi, borítékra ragasztható méretek helyett ma már egyre többször külön nagy boríték kell hozzá. (Gondolok pl. a blokkok, Fesztykörképek, öttusa VB blokk bélyegeire stb.)

A bélyeg értéke. **Értelmetlen a nagy értékű bélyeg, a postai díjszabást meghaladó összegű**. A belföldi díjszabás alapján kb. 300 forintban lehetne meghatározni felső határát S máris itt a kérdés: minek a nagy értékű blokkok? Mire lehet felhasználni? Nem csak ügyes pénzszerzési manőver? (PL hologramos. bélyeg, lila blokkpár, évszámmal egyező értékű stb.)

Tájékoztatás. Bevezetendő gyakorlatként a Posta - negyedévenként tájékoztató füzetet juttathatna el a körökhöz, a tagokhoz, arról, hogy **mi van a bélyegen**? (Sokszor még nagyítóval is alig ismerhető fel, pl. a természetvédelmi bélyegeken szereplő személyek arcmása.)

Szakmai tájékoztatás. A mai pénzügyi körülmények között, aki igazi gyűjtő, igényli a Bélyegvilágot, de a korábbiakat is. Megoldásra vár tehát, hogy a régi Bélyegvilágot, évenkénti összeállításban „kilós áron" árusítva megkaphassák az érdeklődők.

Használt bélyegek beszerzése. „Filléres használt bélyegek borítékon" címmel egy olcsó akciót indítani, hogy ne kilónként ezresért vásárolhassunk használt bélyegeket a bélyegárusításra szakosodott kereskedőktől.

Kiállítási lehetőségek. Helyeslem a zalaegerszegiek kezdeményezését, csak a

távolság a probléma. Ezért inkább azt javasolnám: a szombathelyi területi iroda foglalkozzon ezekkel a dolgokkal.

A területi irodák jövőbeni működtetése — amennyiben az alábbi felsorolás szerint lenne lehetséges, HIHETETLENÜL SOKBAN SEGITENÉ A. KÖRÖKET!

a) *Cserefüzet forgalom*. Ne a maszekok, a MABÉOSZ saját területén belül szervezze meg a forgalmat.

b) Legyen lehetőség a *használt bélyegek megszerzésére*. A motívumokhoz temérdek érdekes anyagot lehetne Így beszerezni.

c) Szervezzék meg a *kilós áruk forgalmát*. Begyűjtés, majd körökön keresztüli árusítás mélyen a kereskedők árai alatt.

d) *Alakuljon tagozata* a területeken is a külföldi bélyeget gyűjtőknek. (Nehézkes az eljutás Budapestre.) Legyen pl. minden hónap valamelyik péntekjén vagy szombatján mondjuk reggel 9-től du. 4-5-ig félfogadás, ha lehet a közeli iroda székhelyén.

e) Gyűjtse össze a területi iroda a *helyi kiadású kiadványokat*, (szakköri híradók, újságok, cserefelhívások stb.), s amennyiben lehetőségük van rá, fénymásolatban juttassák cl a többieknek.

f) Rendezzenek *negyedévenkénti* ***kiállítást*** a területi iroda szervezésében mindig **más-más helyen**.

g) Rövid *riportban mutassák be a körzeti tévé műsorában* a bélyeggyűjtés újdonságait, egy-egy nagyobb szakkör életét, esetleg egy-egy érdekesebb kiállítási anyagot

h) *Motívumgyűjtők anyagának* elkészítéséhez jelenjen meg **útmutató** pl. a virág, az állat vagy a címerek témakörben. (Mivel kezdje a gyűjteményt, hogyan nézzenek ki a lapok; milyen bélyegeket tegyenek bele stb. - mintegy tájékoztatónak)

i) Tegyék lehetővé a színvonalasabb és olcsóbb ***albumlapok*** *beszerzését.* Sok helyi nyomda van Szombathelyen is, „filléres albumlap" akciót lehetne indítani. (Nyomdai elkészítésükhöz szívesen felajánlom segítségemet laptervezés, nyomdai lehetőség stb terén) Ha a kereskedőknek megéri, hogy kellékekkel foglalkoznak; miért nem lehet azt bevezetni a MABÉOSZ-nál is? Ne más keressen a bélyeggyűjtési kellékeken, vehessük azt meg Jóval olcsóbban saját szervezetüknél!

j) Megszervezni **az iskolai bélyegkörök fellendítését**: kis kiállítások az iskolákban, csoportok meghívása a bemutatókra, alkalmi bélyegcsomagok osztása a vetélkedőkön a fiataloknak: egyszóval: megismertetni és megszerettetni velük a bélyegeket! Azt hiszem nem egy köri tag is megmutatná szívesen gyűjteménye egy részét az érdeklődő fiataloknak, s adna segítséget a gyűjtéshez.

A MABEOSZ legyen a gyűjtők házigazdája.

A területi irodák legyenek a „kisgazdák", legyen lehetőségük a gyűjtési anyagok szűkebb körben való terjesztésére.

Hasson oda a MABÉOSZ, hogy a felesleges nagy értékű bélyegkiadás megszűnjön, s a gyűjtés legyen a cél, ne a pénzbeszedés.

Megoldandó feladatként kellene kezelni, hogy a tagdíjban legyen benne a bélyegújság Is, azért ne kelljen külön összeget fizetni, Magyarul: megszüntetni a megkülönböztetést tag és tag közt.

Ha mindezek megvalósulnak, azt hiszem az lehetne az újcím:

FRISSÍTSÜK FEL A TAGSÁGOT!

Oszlányi Zoltán
Tapolca